

Rapportage 0-meting locatie Smallepad

Carolien van den Handel

Rapportage 0-meting locatie Smallepad

Amsterdam, 15 juni 2009
(aangepaste versie)

Carolien van den Handel

Met medewerking van:
Manja Abraham

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Dagopvang Smallepad	5
1.2 Onderzoek	5
1.3 Leeswijzer	6
2 Onderzoeksopzet 0-meting Smallepad	7
2.1 Onderzoeksopzet	7
2.2 Onderzoeksgebied	7
3 Interviewresultaten	9
3.1 Ervaringen leden Buurtbeheergroep Smallepad	9
3.2 Beeld wijkagent en wijkmanager	9
3.3 Inventarisatie Sint Pieters en Bloklands Gasthuis	10
3.4 Ervaringen bewoners en gebruikers uit de buurt	11
4 Cijfermatige informatie	13
4.1 Gegevens politieregistratie	13
4.2 Referentiegegevens	15
5 Conclusie	16

Samenvatting

Onderzoek

In opdracht van gemeente Amersfoort heeft DSP-groep onderzoek verricht naar de stand van zaken van overlast en (on)veiligheid in de directe woon-omgeving van de nieuwe (tijdelijke) locatie voor de dagopvang van dak- en thuislozen aan het Smallepad. Deze meting is de eerste van een drietal metingen dat hier zal worden uitgevoerd. De volgende metingen volgen eind 2009 en eind 2010¹. Voor u ligt de rapportage van de eerste meting, de 0-meting.

Het onderzoek heeft twee hoofdvragen:

- 1 *Hoe beleven de bewoners de overlast en veiligheid in de buurt?*
- 2 *Hoe is de objectieve veiligheid in de buurt?*

In de periode december 2008 – januari 2009 is het veldwerk voor de 0-meting uitgevoerd. Hiervoor zijn (groeps)interviews gehouden en politiciens opgevraagd. Er zijn gesprekken gevoerd met sleutelpersonen en alle (woon- en werk-) adressen in het onderzoeksgebied zijn aangeschreven met een uitnodiging voor groepsinterviews. Slechts een zeer klein aantal buurtbewoners heeft hierop gereageerd. Van de benaderde bedrijven, instellingen en organisaties is geen enkele reactie ontvangen.

Uitkomsten

De informatie die uit de (groeps)interviews is gekomen wijst op een buurt die over het algemeen als veilig en rustig wordt ervaren. Bijna iedereen geeft de buurt een dikke voldoende voor de veiligheid². Men neemt daarbij in beschouwing dat het om een centrumbuurt gaat, waar zich altijd wel wat voor doet. In vergelijking met de uitkomsten van de Stadspeiling 2007³ is de veiligheidsbeleving in het onderzoeksgebied aanmerkelijk gunstiger dan in de aangrenzende Stadskern.

De veiligheidssituatie in de buurt is in de laatste jaren sterk verbeterd. Er doet zich volgens de geïnterviewden alleen incidenteel nog wel eens een vervelend voorval voor. In voorgaande jaren was daar vaker sprake van.⁴

Noot 1 Of de 2-meting zal worden uitgevoerd is afhankelijk van het moment waarop de dagopvang naar de definitieve locatie aan de Kleine Haag zal worden verplaatst.

Noot 2 Gezien de zeer bescheiden opkomst kunnen de onderzoeksresultaten niet worden gezien als het 'gemiddelde' oordeel over veiligheid en leefbaarheid in de buurt. De bevindingen betreffen de mening van een zeer klein aantal mensen.

Noot 3 Zie noot 7.

Noot 4 Door een enkele bewoner van Grote en Kleine Spui werd gerefereerd aan incidenten die vooral in het verleden en nog een enkele keer begin 2008 plaats vonden. Genoemd werden agressief en bedreigend gedrag en vernielingen aan auto's. De incidenten zouden op conto van uitgaande jeugd en - naar men vermoedt - bezoekers van coffeeshop Alem geschreven kunnen worden. De politiciens laten zien dat ook in 2008 van tijd tot tijd sprake is van bedreiging, geweld en (auto)vandalisme, maar verhoudingsgewijs is dit in het onderzoeksgebied niet vaker geregistreerd dan in Amersfoort als geheel.

Plekken die als specifiek onveilig worden ervaren worden niet genoemd, hoewel enkele bewoners aangaven dat sommige vrouwen 's avonds het plantsoen liever vermijden.

Bewoners verwachten dat, met de komst van de voorziening aan het Smallepad, de veiligheidssituatie in de buurt er alleen maar verder op vooruit zal gaan, omdat het toezicht wordt geïntensiveerd.

Uit de politiecijfers komt naar voren dat er wel relatief veel melding is gedaan van overlast door dronken mensen op straat. Dit komt in de interviews niet naar voren. Noch bij de sleutelpersonen, noch bij de bewoners. De vraag rijst of het relatief hoge politiecijfer verband houdt met de hangplek aan het Smallepad, waar drugs- en drank gebruik op dit moment nog door de politie wordt gedoogd. Dat valt uit de politieregistratie niet op te maken.

Op dit moment is er soms enige overlast van de gebruikers van de hangplek, maar eigenlijk is iedereen van mening dat dat erg meevalt. Het gaat vooral om incidenteel geschreeuw; de gebruikers doen niemand kwaad. Rond de hangplek is wel sprake van enige vervuiling.

Uit de politiecijfers komt naar voren dat diefstal uit auto's veel voorkomt (overigens niet vaker dan gemiddeld in de stad). Uit de interviews kwam dit minder duidelijk naar voren. In het onderzoeksgebied bevinden zich twee parkeergarages; een deel van de incidenten kan zich hier hebben voorgedaan, en betreft dan auto's van niet-bewoners.

Op het Stadhuisplein slapen wel eens daklozen, maar die worden 's morgens vroeg door de bodes weggestuurd en geven verder geen overlast. Recent hebben zich weer problemen voorgedaan met dealers op het Stadhuisplein. De politie heeft hier direct tegen opgetreden. Het probleem deed zich in het verleden ook voor, maar in de afgelopen jaren was het rustig.

Bij Albert Heijn en Gall & Gall aan de Hellestraat is de situatie sterk verbeterd. Voorheen was dit een concentratiepunt voor overlastgevers. Sinds twee jaar geleden maatregelen zijn getroffen is dat voorbij.

Men is over het algemeen tevreden over het politieoptreden.

1 Inleiding

1.1 Dagopvang Smallepad

Aan het Smallepad, naast het transformatorhuis van Eneco, wordt een tijdelijke voorziening gevestigd voor de dagopvang van dak- en thuislozen. Precies op de locatie waar nu nog de mobiele hangplek wordt gedoogd. Als alles volgens plan verloopt zal de voorziening in het voorjaar van 2009 worden geopend. De tijdelijke opvang blijft hier tot het pand aan de Kleine Haag beschikbaar is. De dagopvang voor dak- en thuislozen is nu nog aan de Stovestraat gevestigd, deze wordt dus verplaatst.

De voorziening aan het Smallepad heeft een capaciteit van maximaal 45 mensen per dag. Gemiddeld over de dag verspreid zijn er totaal ongeveer 35 mensen die gebruik maken van de voorziening. Stichting Iks blijft beheerder van de voorziening.

1.2 Onderzoek

In dezelfde periode en enige tijd later zullen ook enkele andere (nieuwe) voorzieningen voor de opvang van dak- en thuislozen worden gerealiseerd. Aan de Hogeweg wordt een hostel voor drugsverslaafden gevestigd. Het huidige Zorgcentrum aan de Kleine Haag wordt gesloten en in het pand komt tijdelijk de 24-uurs opvangvoorziening voor alcoholverslaafden en later de dagopvang voor dak- en thuislozen. Aan de Leusderweg wordt de definitieve 24-uurs voorziening voor de alcoholverslaafden gevestigd.

Om de vinger aan de pols te houden heeft de gemeente besloten bij alle (nieuwe) voorzieningen een 0-, 1- en 2-meting uit te laten voeren, naar de ontwikkelingen van veiligheid en overlast in de buurt. De 0-metingen worden ongeveer een half jaar vóór de realisatie van de voorzieningen uitgevoerd, de 1-meting een half jaar na ingebruikname en de 2-meting een jaar daarna. In de metingen zijn zowel subjectieve (beleving) als objectieve (slachtoffer-schap, aangiftecijfers politie e.d.) gegevens verzameld.

Het doel van de metingen is door vergelijking van de meetresultaten inzicht te krijgen in de effecten van de komst van de voorzieningen op overlast en (on)veiligheid in de buurt. Dit biedt aanknopingspunten voor het toevoegen of bijstellen van veiligheids- en beheermaatregelen.

De metingen rond de toekomstige locaties aan de Hogeweg, de Kleine Haag en de Leusderweg hebben een sterk kwantitatief karakter. In die zin, dat schriftelijke enquêtes onder omwonenden en omliggende bedrijven, instellingen en organisaties een belangrijke bron van informatie vormen. Rondom locatie Smallepad zijn betrekkelijk weinig woonadressen. Er zou hier een veel te groot onderzoeksgebied moeten worden afgebakend voor het uitzetten van een schriftelijke enquête. (Er is een minimum aantal geretourneerde enquêtes nodig om met voldoende zekerheid betrouwbare uitspraken te kunnen doen). De metingen op de locatie Smallepad worden daarom uitgevoerd door het houden van individuele en groepsinterviews. De thema's die daarin aan de orde worden gesteld zijn echter wel dezelfde als die in de schriftelijke enquêtes zijn opgenomen. Naast de interviews zijn politiecijfers

opgevraagd.

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt allereerst een toelichting op de onderzoeksopzet gegeven. In de twee daarna volgende hoofdstukken zijn de interviewresultaten en de cijfermatige informatievergaring nader uitgewerkt. Hoofdstuk 5 biedt een beknopte conclusie. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de geïnterviewden, van de gespreksthema's en is een toelichting op de politiecijfers gegeven alsmede het totaaloverzicht van de opgevraagde cijfers.

2 Onderzoeksopzet 0-meting Smallepad

2.1 Onderzoeksopzet

Voor de 0-meting Smallepad zijn de volgende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd:

- Startoverleg met opdrachtgever
In het voorbereidende gesprek zijn de thema's van het onderzoek besproken, zijn de te interviewen personen, groepringen, organisaties/instellingen/bedrijven geselecteerd, is het onderzoeksgebied afgebakend en is de onderzoeksopzet vastgesteld.
- Op de vergadering van de Buurtbeheergroep Smallepad is deze opzet voorgelegd en is om een reactie gevraagd. Dit heeft geleid tot een kleine aanpassing in de opzet.
- Met enkele leden van de Buurtbeheergroep Smallepad is een groepsinterview gehouden waarin de beleving van de huidige veiligheid en overlast geïnventariseerd is, en de ontwikkelingen daarin in het afgelopen jaar.
- Alle omwonenden, bedrijven/instellingen/organisaties (inclusief beheerders parkeergarages) in het afgebakende onderzoeksgebied hebben een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan een van de twee groepsinterviews om de huidige beleving van overlast en (on)veiligheid te bespreken.
- Met de wijkagent en de gebiedsmanager van de gemeente is een gemeenschappelijk interview gehouden om de huidige overlast en (on)veiligheid in het onderzoeksgebied te bespreken. De wijkagent is daarbij gevraagd de cijfers in het achterhoofd mee te nemen.
- In het Sint Pieters & Bloklands Gasthuis is door de vertegenwoordiger uit de Buurtbeheergroep een inventarisatie uitgevoerd onder personeel en bewoners, naar hun ervaringen met overlast en (on)veiligheid in de buurt.
- Bij de politie zijn de registratiegegevens van periode 1 januari 2008 t/m 31 december 2008 opgevraagd. De onderwerpen zijn (samengevat): vermogensdelicten, geweldsmisdrijven, vandalisme en overlast.
- Om de bevindingen in een breder kader te plaatsen zijn referentiegegevens verzameld uit gemeentelijke bronnen en uit de politieregistratie.

De vraagstelling concentreert zich op subjectieve en objectieve overlast en (on)veiligheid. Voor de 0-meting betreft dat de situatie op het peilmoment en teruggaand tot maximaal een jaar geleden. Peilmoment is december 2008/januari 2009, enkele maanden vóór de realisatie van de voorziening.

2.2 Onderzoeksgebied

Voor het onderzoek is een gebied afgebakend, dat begrensd wordt door Smallepad, Grote Koppel/Grote Spui, Westsingel, Molenstraat en Stadsring. Aan dit gebied is het eerste stuk van de Hellestraat (tot aan nr. 51) en een stukje Torenstraat (tot aan nr. 14) toegevoegd. De belangrijkste reden hiervoor is de locatie van Gall&Gall en Albert Heijn, en de passage daartussen, die in het verleden daklozen, rondhangende personen en dealers aantrok.

3 Interviewresultaten

3.1 Ervaringen leden Buurtbeheergroep Smallepad

Bij het groepsinterview waren twee omwonenden en de vertegenwoordiger van het Gasthuis aanwezig. (In de volgende metingen zullen ook de verantwoordelijken voor de opvang betrokken worden en de vertegenwoordiger van het (tegen die tijd in gebruik genomen) RACM.)

De aanwezigen geven de buurt een 7 à 8 voor de veiligheid. Men ervaart de veiligheid in de buurt op dit moment als goed. Ook het veiligheidsgevoel is goed. Geen van de aanwezigen noemt plekken die zij vermijden, ook 's avonds niet. Je hoort wel eens wat lawaai, maar dat hoort bij een locatie in het centrum. Als punt wordt genoemd de huidige verkeersonveiligheid die te maken heeft met de nieuwbouw aan het Smallepad.

Ook feitelijke incidenten in het afgelopen jaar beperken zich tot een uitzondering. In het Gasthuis is wel eens iemand binnengelopen die koffie tapt en naar het toilet gaat. Deze persoon wordt er zonder vervelende gevolgen uitgezet. Dit is in de loop der jaren wel eens vaker gebeurd.

Op de parkeerplaats Achter Davidshof wordt een enkele keer wel eens glas aangetroffen van een ingeslagen autoruit; er is het afgelopen jaar daar een navigatiesysteem uit een auto gestolen. Het betreft echter losse incidenten. Dit komt niet regelmatig voor.

In het afgelopen jaar is één keer ingebroken bij een woning aan de Kleine Spui.

Rond de hangplek treft men wel lege blikjes aan. Een enkele keer ziet men die ook bij het Gasthuis.

De overlast in de Hellestraat, ter hoogte van Albert Heijn, is sterk verminderd (zie ook volgende paragraaf). Wel is er regelmatig sprake van zwerfvuil rond AH.

De veiligheidssituatie heeft zich in de afgelopen jaren in positieve zin ontwikkeld. Enkele jaren geleden (4 à 5 jaar) was de situatie aanzienlijk minder gunstig. Er was sprake van veel voertuigcriminaliteit.

Men is tevreden over het politie optreden. Men voelt zich door de politie serieus genomen. De bike-politie wordt positief beoordeeld: men is snel overal bij. De deelnemers aan het groepsinterview zijn van mening dat de aanwezigheid van de hangplek helpt om de rust in de rest van het gebied te bewaren.

3.2 Beeld wijkagent en wijkmanager

Wijkagent en wijkmanager zijn van mening dat de omgeving van locatie Smallepad een rustig gebied is. Overlast door de hangplek, waar drank- en drugsgebruik op dit moment nog gedoogd wordt, is er nauwelijks. De gebruikers beperken zich tot de plek naast het transformatorhuis. Als er al mensen in het plantsoen zitten te drinken, zijn het jongeren, geen (bekende) verslaafden. Slapen gebeurt hier niet. Dat gebeurt wel eens door daklozen

die de nacht doorbrengen naast de ingang van Stadhuisplein 1 (onder de overkapping). Men vermoedt dat de bodes hen 's ochtends wegsturen, want ze geven verder aan niemand overlast.

Recent heeft de politie weer moeten optreden tegen drugsdealers op het Stadhuisplein. Ook vroeger heeft men hiervan last gehad, maar door regelmatige handhaving door de politie verspreidden de handelingen zich in de straten rondom.⁵ Door de verdunning van de overlast kwamen er nauwelijks meer klachten over binnen. Maar het probleem is nu dus weer opgeleefd.

Overlast op het parkeergebied en in de binnentuin bij het Gasthuis is niet bekend.

Tot ongeveer twee jaar geleden was er regelmatig sprake van overlast in de Hellestraat, ter hoogte van de passage tussen Albert Heijn en Gall & Gall. Sinds de politie hier verbodspamfletten heeft opgehangen en duidelijk is dat daarop gehandhaafd wordt, blijven daklozen en verslaafden hier weg. (Ook de straatkrant mag hier niet meer verkocht worden).

De Torensteeg is subjectief onplezierig door de blinde gevels, maar zover bekend doen zich hier geen incidenten voor.

Grote en Kleine Spui zijn rustige straten waar zich geen bijzonderheden voordoen. Ook op het Smallepad doet zich zelden tot nooit een incident van betekenis voor.

Voor de politie is het gebied goed surveilleerbaar; per fiets en per auto.

3.3 Inventarisatie Sint Pieters en Bloklands Gasthuis

In het Gasthuis is aan de vertegenwoordiger uit de buurtbeheergoep verzocht 6 personeelsleden en 6 bewoners te vragen hoe zij de veiligheid en overlast in de buurt ervaren. De informatie is samengebundeld aan DSP-groep overhandigd.

Medewerkers hebben in het afgelopen jaar geen opvallende onplezierige ervaringen gehad in de omgeving van het Gasthuis, betreffende onveiligheid. Van de hangplek hebben zij nauwelijks last gehad. Een van de bewoners vertelt dat hem wel eens om geld is gevraagd door enkele gebruikers van de hangplek. Eén bewoner geeft aan zich 's avonds laat soms onveilig te voelen. Het werd niet duidelijk of dit met de hangplek te maken had of met andere elementen in de omgeving. Deze persoon en een van de anderen bewoners vermijden 's avonds het plantsoen uit veiligheidsoverwegingen. Niemand meldt concrete incidenten, afgezien van het hinderlijke geschreeuw van één van de bezoekers van de hangplek. In de volgende paragraaf zal duidelijk worden dat deze persoon alom bekend is in de omgeving. Enkelen geven aan dat er soms vuil op straat rondslingert en één persoon geeft aan dat er soms sprake is van wildplassen. Bij de bevroegde bewoners bestaat de indruk dat er door de politie voldoende wordt gesurveilleerd.

Noot 5 Dealers komen geld komen innen en hun waar aanbieden aan verslaafden die hun uitkering net hebben opgehaald.

3.4 Ervaringen bewoners en gebruikers uit de buurt

Er zijn twee avonden georganiseerd waarop bewoners, ondernemers, instellingen en organisaties uit de buurt hun mening over veiligheid en overlast in de buurt konden geven. Daarvoor is een uitnodiging naar alle adressen in het onderzoeksgebied gestuurd (ongeveer 90).

Op de eerste avond waren 3 bewoners aanwezig, op de tweede avond 2. Vertegenwoordigers van bedrijven/instellingen/organisaties uit de buurt hebben zich niet gemeld. De bevindingen die in deze paragraaf zijn beschreven kunnen dus niet zonder meer als algemeen geldende opvattingen en meningen in de buurt worden gezien. Het betreft de individuele ervaringen van een klein groepje bewoners.

Over het algemeen noemt men het onderzoeksgebied rustig en veilig. De meeste overlast in de buurt komt van uitgaande, en soms baldadige jongeren. Zo worden de plantenbakken op de hoek Grote Spui en 't Zand regelmatig gesloopt en op de Westsingel wil het nog wel eens lawaaiig toegaan op nachtelijke uren in het weekend. Het plantsoen blijkt soms als toilet te worden gebruikt; door wie is niet bekend.

De kroeg (Koppelpoort) op de Grote Spui gaf aan omwonenden soms overlast, maar deze is sinds een half jaar gesloten.

In het verleden was op de Kleine en Grote Spui regelmatig sprake van vernieling van auto's (vooral ruiten en spiegels moesten het ontgelden en een enkele keer werd graffiti op auto's aangebracht). Op één bewoner na geeft men aan dat dat probleem nu grotendeels over is. Woninginbraak deed zich in het verleden ook enkele keren voor op Grote en Kleine Spui, maar uit 2008 is slechts één inbraak bekend. Eén van de bewoners geeft aan dat men op een deel van de Grote Spui ook last heeft gehad van agressief en bedreigend gedrag van rondhangende personen. Bij genoemde bewoner bestaat de indruk dat veel problemen veroorzaakt worden door bezoekers van coffeeshop Alem. Bewijzen zijn er echter niet. Van andere bewoners hebben we niets gehoord over agressie of bedreiging. Het kan dus om een of enkele incidenten gaan. Het werd ook niet helemaal duidelijk of de problemen zich in het afgelopen jaar nog hebben voorgedaan of dat het over zaken van langer geleden gaat. Het feit dat alle geïnterviewden de veiligheid in de buurt uiteindelijk een 7 à 8 gaven, geeft aan dat genoemde zaken het veiligheidsgevoel niet ernstig ondermijnen.

Men noemt geen plekken waar men zich onveilig voelt; niet onveiliger dan in het algemeen 's avonds in de Amersfoortse binnenstad. Men weet dat sommige vrouwen 's avonds liever niet door het plantsoen gaan. Incidenten zijn niet bekend, het gaat om de beleving. Los van de ervaringen op het stuk van de Grote Spui aan de stadskant, zijn de meeste aanwezigen van mening dat het onderzoeksgebied zich eerder in positieve dan in negatieve zin onderscheidt van andere delen van de binnenstad.

Een deel van de bewoners ziet regelmatig politie en stadswachten in het plantsoen en heeft de indruk dat er voldoende gesurveilleerd wordt. Anderen zijn minder positief over de politieursurveillance en de aanpak van de politie bij problemen.

De aanwezigen zijn geen tegenstanders van de komst van de opvangvoorziening; zij verwachten dat de situatie er alleen maar op vooruit zal gaan als de hangplek opgeheven wordt en er een voorziening met toezicht komt.

Als er op dit moment overlast wordt ondervonden van de hangplek, wordt deze doorgaans door één van de gebruikers veroorzaakt. Zij is in de buurt alom bekend. Deze vrouw valt volgens één van de geïnterviewden een enkele keer mensen lastig⁶, maar de overlast wordt vooral veroorzaakt doordat zij van tijd tot tijd luid schreeuwend rondloopt. Afgezien hiervan valt het mensen juist op dat de gebruikers van de hangplek zich alleen dáár ophouden en dat ze geen enkele overlast in de omgeving veroorzaken.

Bewoners bevestigen dat de overlastsituatie in de Hellestraat enorm verbeterd is.

In de Stadspeiling Leefbaarheid en Veiligheid⁷ komt naar voren dat ongeveer een kwart van de Amersfoortse bevolking zich (in 2007) wel eens onveilig voelt in de eigen buurt. In de Stadskern is dit zelfs 45%. De Stadskern scoort hiermee als meest onplezierige gebied van de stad. In de Stadskern zijn ook drie maal zo veel bewoners als gemiddeld in Amersfoort van mening dat vormen van bedreiging (dronken mensen op straat, lastigvallen, drugsoverlast, tasjesroof en geweldsdelicten) in de eigen woonomgeving (regelmatig) voorkomen.

Naar de mening van de geïnterviewden steekt het onderzoeksgebied Smallepad, dat deel uit maakt van de Stadskern, hier dus in gunstige zin tegen af.

Noot 6 Volgens deze bewoner doet zij soms vervelende voorstellen en gaat daarmee duidelijk over de grens in haar manier van optreden. In het afgelopen jaar zou zich ook een incident hebben voorgedaan waarbij verschillende van haar kornuiten nogal agressief optraden. De melder van dit voorval heeft dat op afstand waargenomen, maar is daar niet bij betrokken geweest.

Noot 7 'De Staat van de Stad, 2007' Monitor Leefbaarheid en Veiligheid, gemeente Amersfoort.

4 Cijfermatige informatie

4.1 Gegevens politieregistratie

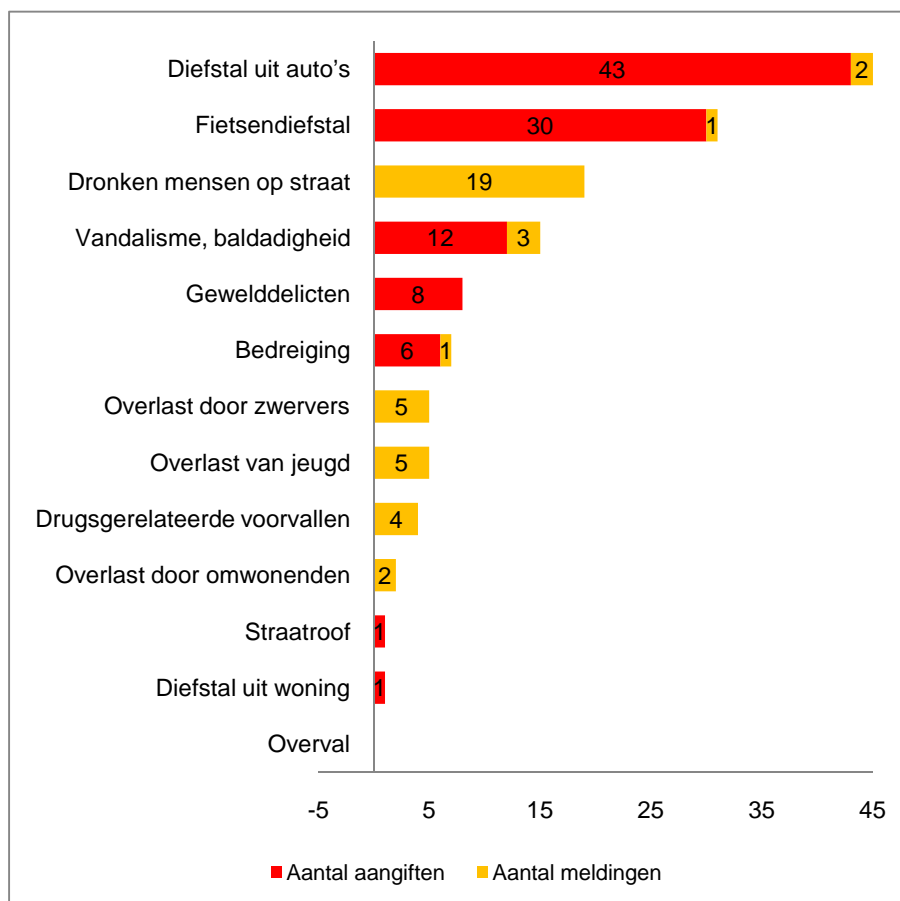
Van de straten in het onderzoeksgebied zijn bij de politie cijfers opgevraagd van meldingen en aangiftes. Van een melding is sprake als het voorval door of namens het slachtoffer is gemeld bij de politie. Onder aangifte wordt verstaan dat van een voorval een schriftelijke verklaring of proces-verbaal is ondertekend.

In deze rapportage zijn de incidenten onderverdeeld in twee categorieën: (1) waarvan melding is gedaan en (2) waarvan aangifte is gedaan, al dan niet voorafgegaan door melding. Daarmee wordt afgeweken van de wijze waarop de politie meldingen rapporteert⁸. De wijze waarop aangiften worden gerapporteerd wijkt niet af van de manier waarop de politie dat doet. In de politierapporten vallen onder het kopje meldingen alle incidenten waarvoor een melding is gedaan, dus ook die waarvan vervolgens aangifte is gedaan. Wij verstaan onder het kopje meldingen die incidenten waarvoor *alleen* melding is gedaan. Dit doen wij omdat er zo iets kan worden gezegd over de omvang van de problematiek, namelijk het aantal incidenten. De uitkomsten zijn gepresenteerd in grafiek 8.

In onderstaande figuur is het overzicht weergegeven van de belangrijkste incidenten die zich in het onderzoeksgebied in 2008 hebben voorgedaan.

Figuur 4.1 Aantal aangiftes en meldingen van veiligheids- en overlast incidenten, onderzoeksgebied Smallepad, 2008

Noot 8 De politie ziet melding en aangifte los van elkaar. Dit heeft tot gevolg dat een incident in de politieregistratie kan worden teruggevonden bij zowel "melding" als "aangifte". In (haar) rapportages presenteert de politie de aantallen meldingen en aangiften los van elkaar. Voor het meten van het criminaliteitsbeeld, trends, vergelijkingen etc. gebruikt de politie doorgaans alleen het aantal aangiften. Voor incidenten waar geen aangifte van gedaan kan worden (jeugdoverlast, geluidsoverlast, etc.) meet zij alleen het aantal meldingen.

Bron: politie Amersfoort

Het leeuwendeel van de incidenten bestaat uit voertuigcriminaliteit (diefstal uit auto's en fietsendiefstal). Dat is niet opzienbarend, want dat is in de meeste binnenstadsgebieden het geval. Opvallend is wel het relatief groot aantal meldingen van overlast door dronken mensen (van een dergelijk incident kan alleen melding worden gedaan, geen aangifte). Vandalisme, beschadigingen en vernielingen (baldadigheid) vormen een derde categorie, samen met gewelddelicten en bedreigingen. In bijlage 3 is de achterliggende tabel opgenomen.

Uit de cijfers is niet af te leiden in hoeverre genoemde incidenten zijn toe te schrijven aan gebruikers van de hangplek aan het Smallepad. Als alleen de meldingen en aangiftes die op het Smallepad geregistreerd staan worden bekeken, dan is te zien dat daar, naast een relatief groot aantal gevallen van fietsendiefstal, 50% van de 'drugserelateerde voorvallen' en slechts een zeer klein gedeelte van de overlast door 'dronken mensen op straat' heeft plaatsgevonden. Inbraak in/diefstal uit woningen komt in de politieregistratie van 2008 slechts één maal voor.

De getallen hebben overigens in absolute zin weinig zeggingskracht, ze krijgen dat pas als ze naast de resultaten van de 1-meting worden gelegd.

4.2 Referentiegegevens

De gegevens over meldingen en aangiften in de omgeving Smallepad krijgen meer betekenis wanneer deze worden vergeleken met gegevens die betrekking hebben op heel Amersfoort. Daarom is een top drie opgesteld van de meest voorkomende incidenten in zowel omgeving Smallepad als heel Amersfoort. We doen dit voor meldingen en aangiften afzonderlijk (het overzicht van de politiegegevens is opgenomen in bijlage 3).

Meldingen

Om de gegevens van het onderzoeksgebied Smallepad ook te kunnen vergelijken met de cijfers over heel Amersfoort zijn we genoodzaakt de aangiften en de meldingen te bekijken zoals de politie dat ook doet. Dat betekent dat we voor wat betreft de aantallen meldingen een andere telling hanteren dan in paragraaf 4.1. Nu tellen we het totaal aantal meldingen, ongeacht of deze zijn opgevolgd door een aangifte. Voor de opsomming van het aantal aangiften is er geen aanpassing nodig gezien hier in 4.1 dezelfde telling is gebruikt als bij de politie.

De top drie van meldingen in de omgeving Smallepad, al dan niet gevolgd door een aangifte ziet er als volgt uit:

1. Dronken mensen op straat
2. Vernieling, baldadigheid
3. Overlast van jeugd, overlast door zwervers

De top drie van meldingen, al dan niet gevolgd door een aangifte, van dezelfde incidenten in Amersfoort als geheel luidt:

1. Overlast van jeugd
2. Overlast door omwonenden
3. Bedreiging

Aangiften

De top drie van aangiften, al dan niet voorafgaand door een melding in de omgeving Smallepad luidt:

1. Diefstal uit auto's
2. Fietsdiefstal
3. Vernieling, baldadigheid

Wanneer wordt gekeken naar dezelfde selectie van incidenten in heel Amersfoort, ziet de top drie van aangiften, al dan niet voorafgaand door een melding, er als volgt uit:

1. Diefstal uit auto's
2. Fietsdiefstal
3. Vandalisme, baldadigheid.

Als we het onderzoeksgebied Smallepad met Amersfoort als geheel vergelijken dan was in 2008 in het onderzoeksgebied relatief veel sprake van overlast in relatie tot dronkenschap. Zoals in de vorige paragraaf werd aangegeven is niet te zeggen of dit verband houdt met de hangplek aan het Smallepad.

5 Conclusie

Het gebied rond de locatie Smallepad wordt door bijna alle geïnterviewden als een rustige en veilige buurt bestempeld, zeker gezien de ligging zo dicht bij het stadscentrum. Incidenten die door bewoners worden gemeld spelen zich vooral op de Kleine en Grote Spui af. Het aantal incidenten is in de laatste jaren duidelijk afgenomen. Men heeft de indruk dat waargenomen vandalisme vooral door uitgaanspubliek wordt veroorzaakt (vooral in het weekend geconstateerd) en dat incidenten waar sprake is/was van agressie en soms bedreiging op conto van bezoekers van coffeeshop Alem kunnen worden geschreven.

Omwonenden zeggen weinig last van de hangplek aan het Smallepad te hebben. Uit de politiecijfers komt echter wel naar voren dat in het onderzoeksgebied relatief veel sprake is van overlast door dronken mensen op straat. Uit de cijfers valt niet op te maken of dit met de hangplek te maken heeft.

De politiecijfers geven ook aan dat veel sprake is van diefstal uit auto's. Deze bevinding klonk veel minder sterk door in de gesprekken met omwonenden en sleutelpersonen. Overigens komt dit incident (in de politieregistratie) in het onderzoeksgebied verhoudingsgewijs niet vaker voor dan in Amersfoort als geheel.

Overlast door jeugd, die in de interviews met een deel van de omwonenden naar voren kwam, is niet opvallend aanwezig in de politieregistratie. Het kan echter goed zijn dat veel incidenten niet worden gemeld.

De 1-meting zal meer licht werpen op het relatieve gewicht van de bevindingen uit deze eerste meting.

Bijlagen

Bijlage 1 Geïnterviewden

- Gemeente Amersfoort, Moniek Steenvoorde, gebiedsmanager
- Politie Amersfoort, Harm Wassink, wijkagent binnenstad
- Enkele leden van de Buurtbeheergroep Smallepad
- Enkele personeelsleden en bewoners van het Sint Pieters en Bloklands Gasthuis
- Enkele buurtbewoners

Bijlage 2 Gespreksthema's interviews

GROEPSINTERVIEWS BUURTBEWONERS EN BUURTBEHEERGROEP SMALLEPAD

Algemeen

Welk rapportcijfer geeft u op dit moment aan de veiligheid in de buurt?
Wat is het belangrijkste veiligheidsprobleem dat in de buurt speelt?
Wat is op dit moment het belangrijkste overlastprobleem?
Verdere specificaties komen later!

Gevoel van veiligheid

Hoe veilig voelt u zich overdag in deze buurt?
Hoe veilig voelt u zich 's avonds in deze buurt?
Zijn er speciale plekken die u als onveilig ervaart?
Zijn er speciale plekken die u vermijdt?
Indien onveilig: specificeren wat, waar en hoe vaak

Zijn er mensen die 's avonds niet open (durven) doen als er aangebeld wordt?
Zijn er mensen die zich 's avonds in hun eigen huis niet veilig voelen?

Incidenten

Welke feitelijke incidenten doen zich in de buurt voor? (nu t/m maximaal een jaar geleden). Gesprek wordt gestructureerd aan de hand van onderstaande onderwerpenlijst.

- Diefstal (van (brom)fietsen, van auto's, uit auto's, van auto-onderdelen)
- Straatroof / tasjesroof
- Lastig gevallen worden op straat
- Agressie, bedreiging, mishandeling, geweld (fysiek/verbaal)
- Aanranding / verkrachting
- Overlast van groepjes jongeren (dreiging, lawaai, etc.)
- Alcoholgebruik op straat / dronken mensen op straat
- Drugsgebruik en/of drugshandel op straat
- Spuiten, wietzakjes of andere overblijfselen van drugsgebruik op straat
- Vervuiling (zwerfvuil, w.o. bierblikjes)
- Vernielingen in openbaar gebied (groenvoorziening/verlichting/straat-meubilair) of op eigen terrein
- Buitenslapers
- Wildplassen/wildpoepen (in portieken, plantsoen, tuinen etc.)
- Inbraak

Indien onveilig: specificeren wat, waar en hoe vaak

Is er sprake van positieve of negatieve ontwikkelingen in de laatste tijd (max. 2 jaar)?

Politieoptreden

Wat vindt u van de surveillance door de politie in deze buurt?

Wat vindt u van het politie optreden bij problemen, meldingen/aangiftes?

Voelt u zich serieus genomen door de politie?

GESPREK WIJKAGENT EN WIJKMANAGER

- Hoe is in het algemeen de veiligheid in deze buurt tov andere buurten/het gemiddelde in Amersfoort?
- Hoe beleven bewoners en gebruikers volgens u de veiligheid/overlast in de buurt?
- Zijn er de laatste jaren ontwikkelingen wat betreft de veiligheid/overlast?
- Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten in dit gebied m.b.t. veiligheid?
- Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten in dit gebied m.b.t. overlast?
- Is de buurt goed surveilleerbaar?
- Als er klachten/meldingen/aangiftes zijn, komen die van bepaalde groepen?
- Kan deze buurt tegen een stootje?

Bijlage 3 Toelichting politiecijfers

Uit de politieregistratie zijn van de volgende straten incidentgegevens opgevraagd:

- Smallepad (van station tot aan Kleine Spui)
- Achter Davidshof
- Plantsoen West
- Grote Spui
- Kleine Spui
- Stadhuisplein
- Westsingel (het gedeelte tussen Kleine Spui en Molenstraat)
- Molenstraat (het gedeelte tussen Stadsring en Westsingel)
- Hellestraat (het gedeelte tussen Molenstraat en Torenstraat)
- Parkeergarage St. Jorisplein (alleen diefstal vanaf/uit auto).
- Torenstraat (even nummers van 2 t/m 18)

NB.: Van die straten, waarvan slechts een deel in het onderzoek is meegenomen, zijn alleen meldingen en aangiften uit de politieregistratie geselecteerd, die aan een bepaald huisnummer gekoppeld zijn. Dit betreft de straten Westsingel, Molenstraat, Hellestraat, Torenstraat. Incidenten op de openbare weg die niet aan een huisnummer zijn gekoppeld zijn dus niet opgenomen.

Van het Smallepad -waar (nog) geen huisnummers voorkomen- zijn juist alle incidenten in het onderzoek meegenomen. Bovendien hebben de cijfers betrekking op het hele Smallepad: van station tot aan Kleine Spui.

Er is in overleg met de politie een selectie uit de totale politieregistratie gemaakt, van voorvallen die in het kader van het onderzoek relevant zijn. Ten behoeve van de leesbaarheid zijn in deze rapportage bovendien op een aantal punten incidenten die in de politieregistratie worden onderscheiden samengevoegd.

Onderstaande tabellen geven de absolute cijfers weer. Deze zeggen op zichzelf betrekkelijk weinig. Ze worden pas interessant wanneer de cijfers van de 1- en 2-meting hier naast worden gelegd. Dan worden eventuele ontwikkelingen en de mogelijke invloed van de voorziening op de cijfers duidelijk.

Om toch enige referentie te hebben, zijn naast de cijfers van het onderzoeksgebied de cijfers van Amersfoort als geheel weergegeven (voor dezelfde incidentcodes).

Tabel 1 geeft de cijfers van het onderzoeksgebied weer. Tabel 2 geeft de cijfers van Amersfoort als geheel.

Tabel 1: Aangiften en meldingen onderzoeksgebied Smallepad, 2008

Indicenten waarvoor (aantal):	<i>alleen</i> aangiften	aangiften <i>en</i> meldingen	<i>alleen</i> meldingen	aangiften (al dan niet voorafgegaan van melding)	meldingen (al dan niet gevolgd door aangifte)
	<i>volgens de in dit onderzoek gehanteerde definitie; incidenten komen in dit overzicht slechts een maal voor</i>			<i>volgens de door de politie gehanteerde definitie; incidenten kunnen in dit overzicht dubbel voorkomen</i>	
Diefstal uit auto's	41	2	2	43	4
Fietsendiefstal	29	1	1	30	2
Dronken mensen op straat	0	0	19	0	19
Vernieling, baldadigheid	8	4	3	12	7
Bedreiging	5	1	1	6	2
Gewelddelicten	8	0	0	8	0
Overlast door zwervers	0	0	5	0	5
Overlast van jeugd	0	0	5	0	5
Overlast door omwonenden	0	0	2	0	2
Diefstal uit woning	0	1	0	1	1
Drugsgerelateerde voorvallen	0	0	4	0	4
Straatroof	1	0	0	1	0
Overval	0	0	0	0	0
totaal	92	9	42	101	51

Tabel 2: Aangiften en meldingen Amersfoort totaal, 2008

Incident	aangiften (al dan niet voorafgegaan van melding)	meldingen (al dan niet gevolgd door aangifte)
	<i>volgens de door de politie gehanteerde definitie; incidenten kunnen in dit overzicht dubbel voorkomen</i>	
Vandalisme, baldadigheid	1,652	742
Diefstal uit auto's	1,998	180
Fietsendiefstal	1,695	45
Diefstal uit woning	764	676
Overlast van jeugd	0	1,108
Gewelddelicten (o.a. mishandeling, beroving, verkrachting)	615	491
Bedreiging (verbaal of fysiek)	273	757
Overlast door omwonenden	1	940
Dronken mensen op straat	0	285
Overlast door zwervers	0	159
Straatroof (tasjesroof)	103	51
Drugsgerelateerde voorvallen	2	98
Overval	17	15
Totaal	7,120	5,547